

18.6.2018

De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att det stiftas lagstiftning enligt vilken den ekonomiska information som kommunerna och landskapen producerar automatiskt ska lämnas till statskontorets informationsresurs för ekonomisk information. I den nya modellen för rapportering av ekonomisk information ska kommunerna, samkommunerna och landskapen årligen vid sidan av bokslutsuppgifterna automatiskt rapportera ekonomisk information som gäller det innevarande året ur bokföringen. Beroende på informationens art och syfte ska uppgifter lämnas t.ex. månatligen, kvartalsvis eller halvårsvis. Enligt förslaget föreskrivs det i kommunallagen, landskapslagen och i den lagstiftning som gäller kommunernas och landskapens uppgifter om hur och när uppgifterna ska lämnas. Informationsresursen för ekonomisk information ska innehålla ekonomiska uppgifter och kostnadsuppgifter om kommunerna, samkommunerna och landskapen, men inte uppgifter om deras verksamhet. Insamlingen av information ska delvis även omfatta uppgifter som gäller kommun- och landskapskoncernen. Däremot ska de kostnadsuppgifter som gäller privat tjänsteproduktion som kommunerna och landskapen skaffar ingå i landskapens och kommunernas ekonomiska uppgifter i bokföringsform, och de samlas inte in direkt från producenterna. Det är fråga om offentlig ekonomisk information som inte innehåller t.ex. personuppgifter eller företagshemligheter. Informationen i informationsresursen ska till sin karaktär vara öppen data som produceras av förvaltningen, vilket innebär att den ska vara allmänt tillgänglig utan avgift. Informationsresursen ska enligt förslaget omfatta ekonomiska uppgifter som samlas in regelbundet och kontinuerligt. När det gäller ekonomiska uppgifter föreslås det att separata datainsamlingar på blankett, t.ex. enkäter eller nödvändig datainsamling, som inte omfattas av automatisk datainsamling och som görs i syfte att säkerställa fullgörandet av nationella och internationella skyldigheter ska göras endast sporadiskt.

I propositionen föreslås det att det i kommunallagen och landskapslagen ska föreskrivas om en lagstadgad skyldighet för kommuner, samkommuner och landskap att automatiskt rapportera ekonomiska uppgifter med hjälp av enhetliga begrepp i enhetlig och jämförbar form. Enligt förslaget föreskrivs det om de uppgifter som ska lämnas och när de ska lämnas i kommunallagen, landskapslagen och i den lagstiftning som gäller kommunernas och landskapens uppgifter. Det närmare fastställandet av informationsinnehåll och teknisk kompatibilitet ska enligt förslaget basera sig på en samordning som görs i en av finansministeriet tillsatt arbetsgrupp för informationsspecifikation. Det informationsinnehåll som ska lämnas fastställs årligen genom beslut av finansministeriet utifrån samordningen. I samordandet deltar alla aktörer som utnyttjar uppgifterna, kommuner och landskap inbegripet.

Det föreslås att landskapslagen ändras så att det till lagen fogas en skyldighet för landskapen att regelbundet och i den form som krävs för interoperabilitet till den informationsresurs för ekonomisk information som förvaltas av statskontoret lämna de ekonomiska uppgifter som avses i 98 § i landskapslagen och i annan lagstiftning som gäller landskapen. Bestämmelser om vilken information som ska produceras och om hur och när den ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En motsvarande skyldighet i fråga om lämnande av uppgifter fogas enligt förslaget även till kommunallagen. Skyldigheten ska gälla kommuner och samkommuner. Dessutom föreslås det att till kommunallagen fogas en motsvarande fullmakt att utfärda förordning som i landskapslagen i fråga om lämnande av kommunernas bokslutsuppgifter. Med stöd av fullmakten föreskrivs det om enhetliga informationsinnehåll som baserar sig på kommunernas bokföring. Detta är en förutsättning för att kommunernas ekonomiska uppgifter i fortsättningen ska vara jämförbara.

I propositionen föreslås det också att lagen om statskontoret ändras. Till lagen fogas bestämmelser om förvaltandet av informationsresursen för ekonomisk information. I lagen föreskrivs också att användning av informationsresursen ska vara avgiftsfri.

Förvaltandet av informationsresursen för ekonomisk information, som enligt förslaget ska vara statskontorets uppgift, omfattar en överföringstjänst, en godkännandetjänst, en registertjänst, en rapporteringstjänst och kundservice/stödinformationstjänst. Dessutom ingår i uppgiften att påminna kommunerna, samkommunerna och landskapen om tidsfristerna för lämnande av information samt om fel som inträffat vid lämnandet av uppgifter.

Kommunerna och landskapen ska lämna de ekonomiska uppgifter som avses i propositionen till statskontorets överföringstjänst, varefter uppgifterna kontrolleras och godkänns i en godkännandetjänst. I samband med kontrollen kommenterar den som rapporterat uppgifterna avvikelser som inte kräver korrigerande. När ett fel upptäcks korrigeras felet i kommunens eller landskapets egna informationssystem, varefter en ny överföringsfil skapas och uppgifterna lämnas via överföringstjänsten till godkännandetjänsten. Det nya lämnandet av uppgifter ersätter det tidigare lämnandet av uppgifter. Om någon som utnyttjar uppgifter upptäcker ett fel efter att kommunen eller landskapet har godkänt uppgifterna, styrs felobservationen till den som ursprungligen lämnat uppgifterna, som gör korrigeringarna i sina egna system och lämnar uppgifterna på nytt via överföringstjänsten. Efter godkännandet överförs uppgifterna till registertjänsten och är allmänt tillgängliga med hjälp av rapporteringstjänsten och ett gränssnitt. Kommunerna och landskapen lämnar uppgifterna till tjänsten utan ersättning och även användningen av tjänsten är avgiftsfri för den som utnyttjar uppgifterna.

Landskapens och kommunernas skyldighet att lämna uppgifterna till informationsresursen innefattar också ansvar för att uppgifterna är riktiga och felfria. Landskap och kommuner är således skyldiga att lämna nya uppgifter i stället för de felaktiga uppgifterna. I statskontorets uppgift att förvalta informationsresursen ingår att påminna kommunerna och landskapen om lämnandet av uppgifter t.ex. till den del uppgifter inte har lämnats inom utsatt tid. I uppgiften ingår också att förvalta en feedbackkanal genom vilken feedback som gäller uppgifternas kvalitet styrs till kommunerna och landskapen för åtgärder. Via feedbackkanalen kan kommuner och landskap också hänvisa frågor om informationsspecifikationer och rapportering till de behöriga myndigheterna.

Kommuner, landskap, statliga myndigheter och andra som använder tjänsten får bl.a. standardrapporter: balansräkning, finansieringsanalys, resultaträkning, tjänstspecifika kostnadsuppgifter per kommun/landskap, kompletterande ekonomiska uppgifter som producerats i samband med bokslutsrapporteringen, jämförelseuppgifter för kommuner och landskap, samlade uppgifter för hela landet samt andra rapporter, tabeller och grafer. Användaren har också möjlighet att använda analystjänsten för att ta fram analyser och annat visuellt material och färdiga indikatorer. De egentliga organisationsspecifika ledningssystemen byggs av nedströmsanvändarna så att de passar deras egna syften. Uppdaterad information ur informationsresursen för ekonomisk information kan utnyttjas t.ex. i bedömningen av huruvida den statliga finansieringen till landskapen är tillräcklig under innevarande år.

Den föreslagna rapporteringsmodellen och statskontorets uppgifter beskrivs i figur 1.

Figur 1. Informationstjänster och feedbackkanaler mellan dem som producerar och utnyttjar information.

I propositionen föreslås dessutom att lagen om ordnande av social- och hälsovård ändras så att det i fråga om produktion och lämnande av ekonomiska uppgifter som ska lämnas regelbundet hänvisas till de ovannämnda nya bestämmelserna i landskapslagen och till den rapporteringsmodell som anges i dem. I vissa lagar inom undervisnings- och kulturväsendet görs på motsvarande sätt en hänvisning till de bestämmelser som föreslås i kommunallagen. Syftet är att harmonisera regleringen med den föreslagna rapporteringsmodellen och att säkerställa att det i speciallagstiftningen inte finns överlappande eller motstridiga bestämmelser som gäller lämnande av uppgifter med samma informationsinnehåll. I lagstiftningen för andra förvaltningsområden bedöms inte ingå sådan lagstiftning gällande produktion och lämnande av ekonomiska uppgifter om kommuner och landskap som det i detta sammanhang vore skäl att ändra så att den överensstämmer med den föreslagna modellen.

I fråga om rapporteringen av uppgifter som gäller Ålands landskapsförvaltning och de åländska kommunerna fortsätter man med den verksamhetsmodell där landskapsförvaltningens egen statistikmyndighet centraliserat samlar och lämnar uppgifter på årsnivå om kommuner och samkommuner till statskontorets informationsresurs. Skillnaden i modellen är att den åländska statistikmyndigheten i fortsättningen ingår avtal med statskontoret i stället för med Statistikcentralen.

Verksamhetsmodellen påverkar inte statistikmyndighetens rätt att samla in tillräckliga uppgifter för statistikföringen. Om de behövliga uppgifterna inte lämnas i enlighet med den nya modellen, kan statistikmyndigheten samla in uppgifterna i enlighet med modellen för allmän statistikföring. Det finns inget behov att samla in uppgifter om tillräckliga uppgifter finns tillgängliga i statskontorets tjänst.

Den nya modellen ersätter från och med de ekonomiska uppgifter som gäller 2020 stegvis de datainsamlingar som Statistikcentralen med stöd av statistiklagen gjort om kommunernas och landskapens ekonomiska uppgifter. Ändringen förutsätter dock inte ändringar i statistiklagen.